

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: HALOKATLARNI ATROF MUHITGA TA'SIRI		
Fan kodi: HAMT4706	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 6	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: Sanoat ekologiyasi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Raxmatullayeva Nigora Turgunovna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 1 8 0	Email: nigora 71@gmail.com	
Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari):		
Prerekvizitlar: Kimyo sanoati va Tanlov turi: majburiy fan umumta'lim kadrlarni tayyorlash		
<p>Fanning qisqacha bayoni: Halokatlar va tabiiy ofatlarni o'rganish, avariya holatlarini o'rganish, baholash, tasniflash va ularni oldini olish yo'llarini o'rganish halokatlar holatlarida qutqaruv va evakuatsiya ishlarini (evakuatsiya qilinganlar uchun lagerlar tashkil qilish va gumanitar yordamni taqsimlash masalalarini qamrab olgan holda) qutqaruv va tiklash ishlarini tashkillashtirish tajribasiga ega bo'lishni o'zlashtirishdir</p>		

Fanning maqsadi: texnogen va tabiiy ofatlarni tahlil qilish, ularni oldini olish va avariya sodir bo'lganda tezkor yordam va qutqaruv ishlarini tashkil qilish va olib borilishiga o'rgatish, ta'lim standartida talab etilgan, bilimlar, ko'nikmalar va tajribalar darajasini ta'minlashdir.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- Halokatlar va tabiiy ofatlarni o'rganish, avariya holatlarini o'rganish, baholash, tasniflash va ularni oldini olish yo'llarini o'rganish halokatlar holatlarida qutqaruv va evakuatsiya ishlarini (evakuatsiya qilinganlar uchun lagerlar tashkil qilish va gumanitar yordamni taqsimlash masalalarini qamrab olgan holda) qutqaruv va tiklash ishlarini tashkillashtirish tajribasiga ega bo'lishni o'zlashtirishdir. 61020200-Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati) ixtisosligining hozirgi zamon talablari, ixtisoslikning mazmun mohiyatini **haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi;**
- texnogen va tabiiy ofatlarni tahlil qilish, ularni oldini olish va avariya sodir bo'lganda tezkor yordam va qutqaruv ishlarini tashkil qilish va olib borilishiga o'rgatish etish to'g'risida **ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.**
- "Halokatlarning atrof muhitga ta'siri" fani talabalarda halokatlar va tabiiy ofatlarni o'rganish, avariya holatlarini aniqlash, baholash, tasniflash va ularni oldini olish yo'llarini o'rganish, halokat holatlarida qutqaruv va evakuatsiya ishlarini, qutqaruv va tiklash ishlarini tashkil qilish va boshqarishdagi o'zni muhim tadbirlarini tashkillashtirish, korxonalaridagi xavfli omillarni bartaraf qilish texnikaviy va tashkiliy chora-tadbirlar **to'g'risida aniq malakalarga ega bo'lishi kerak;**

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi, mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi. Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish

№	Fan mavzulari	Ma'ruza soatlar hajmi	Amaliy mashg'ul ot soatlar hajmi	Mustaqil ta'lim soatlari
1	Fanning mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi-muhandisi tayyorlashdagi o'rni	2		4
2	Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalarni tekshirish va hisobga olish		4	4
3	Halokatlarning atrof-muhitga ta'sir etishning asosiy hujjatlari.	2		3
4	Avariylarni holatiga qarab vositalarni tanlash.		2	4
5	Halokatlarning atrof-muhitga ta'siri haqida umumiy tushunchalar	2		3
6	Zararli va zaharli omillarni inson organizmiga ta'sirini hisoblash		4	4
7	Texnogen avariylar	2		3
8	Qutqaruv arqonlarini chidamliligining ko'tarish kuchini hisoblash.		4	4
9	Energetika va communal tizimidagi avariylar	2		3
10	Avariya-qutqaruv ishlaridagi og'irliklarni tashishni tashkillashtirish		2	4
11	Favqulodda vaziyatlar oqibatlarini bartaraf etish kuch va vositalari.	2		3
12	Avariya holatida elektr uskunalarni erga ulash va hisob-kitob qilish.		2	4
13	Aholi va hududlarni favqulodda vaziyatlardagi avariyalarda harakat qilishga tayyorlashni tashkil etish.	2		3
14	Jarohatlanish ko'rsatkichlariga doir masala echish.		2	4
15	Favqulodda vaziyatlarda sodir bo'ladigan avariyalardan muhofazalanish targ'ibotini tashkil etish.	2		3
16	Jarohatlanish chastotasini aniqlash		2	4
17	. Aholi va hududlarni favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishning iqtisodiy yo'nalishlari.	2		3
18	Avariya tufayli jarohatlanish ko'rsatkichlarini aniqlang		2	4
19	Qutqaruvchilar tayyorgarligini oshiish asoslari, topografik xarita to'g'risida umumiy tushuncha	2		3
20	Zararsizlantirish turlari		2	4
21	Radiatsiyaviy holat tushunchasi va uni aniqlash	2		3
22	Yong'inni o'chirish vositalarini hisoblash usullari.		2	4
23	Aholini qutqaruv ishlarni olib borishdagi dozimetrik nazorat asboblari.	2		3
24	Avariya holatiga qarab vositalarni tanlash		4	4
25	.Razvedka ishlari. Tibbiy ta'minotni tashkillashtirish	2		4
26	Transport immobilizatsiyasi.		4	4
27	Tabiiy ofatlarni, avariya va halokatlarni oldini olish bo'yicha chora-tadbirlar.	2		3
28	Shikastlanish shoki. Jarohatlar		4	4
29	Razvedka ishlari. Tibbiy ta'minotni tashkillashtirish		4	3
30	Kuyish, sovuq oldirish va elektrdan jarohatlanish		4	4

Jami	24	48	108
------	----	----	-----

Asosiy adabiyotlar

- A. Mark , P. Friend James Fundamentals of Occupational Safety and Health. Berman Press. Germaniya, 2014.
2. Gazinazarova S., Yuldashev O.R. “Avariya qutqaruv ishlari”. O’quv qo’llanma.- T.: Cho’lpon nomidagi nashriyot matbaa ijodiy uyi, 2014.
3. O.Qudratov.,T.Ganiev. "Favqulodda vaziyatlar va fuqaro muhofazasi"Darslik.-T.: M. 2005.
4. O.P.Юлдашев и др. «Аварийно-спасательные работы». Учебное пособие.-Т.: ТИТЛП, 2008.
5. SH. M. Narziyev, SH.X.Kurbonov Hayot faoliyati xavfsizligi. O’quv qo’llanma. –T.: “Yangi nashr”, 2019. -234b.

Qo’shimcha adabiyotlar

7. Mirziyoev Sh.M. Tankidiy taxlil, kat’iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik – xar bir raxbar faoliyatining kundalik koidasi bulishi kerak.O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar maxkamasining 2016 yil yakunlari va 2017yil istiqbollariga bag‘ishlangan majlisidagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi (Xalq so‘zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvaryu № 11)
8. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz- T. “O‘zbekiston” NIMIU, 2017-488b.
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7- fevraldagi PF 4947-sonli farmoni 2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirshning beshta ustivor yo‘nalishi bo‘yicha harakatlar strategiyasi.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining2017 yil 1 iyundagi «Favqulodda vaziyatlarning oldini olish va ularni bartaraf etish tizimi samaradorligini tubdan oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi Farmoni.
11. Aholi va hududlarni favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilishning huquqiy asoslari(me'yoriy-huquqiy hujjatlar to‘plami)1-tom.
12. G‘.Yo.Yormatov., O.R.Yo‘ldoshev., A.I. Xamraeva “Xayot faoliyati xavfsizligi”Darslik. T. Aloqachi, 2009.
13. O.Qudratov,T. G‘aniev., O.R.Yo‘ldoshev., G‘.Yo.Yormatov.N.Xabibullaev.,A.D.Xudoev.”Hayot faoliyati xavfsizligi” T. Aloqachi, 2005.

Axborot manbaalari

1. www.technology.ru
2. www.ziyonet.uz
3. www.lex.uz
4. www.mintrud.uz

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Shanba	10.00 – 12.00	2/204
2.	Shanba	10.00 – 12.00	2/204